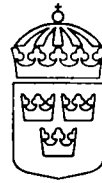

Regeringens proposition

1988/89:6

om ändrade bestämmelser om
felparkeringsavgifter, m. m.

Prop.
1988/89:6

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 8 september 1988.

På regeringens vägnar

G. Sigurdson

Sven Hultström

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift och i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering.

Ändringarna i lagen om felparkeringsavgift innebär att det införs krav på prövningstillstånd för att ärenden om felparkeringsavgifter skall få prövas av hovrätten. Vidare föreslås begränsningar i rätten att i tingsrätten eller hovrätten åberopa omständigheter eller bevisning som inte angetts hos polismyndigheten. Besvär över polismyndighetens beslut skall ges in till polismyndigheten och inte, som nu sker i praxis, till tingsrätten.

Dessutom föreslås en precisering av vem som vid ägarbyten skall anses vara fordonsägare och därmed svara för felparkeringsavgift och kontrollavgift enligt lagen om kontrollavgift vid olovlig parkering.

Slutligen föreslås en ändring av punkt 3 i 15 § lagen om felparkeringsavgift angående återbetalning av avgift. Syftet med ändringsförslaget är att närmare klargöra tillämpningsområdet för den bestämmelsen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1989.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976:206)¹ om felparkeringsavgift

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976:206) om felparkeringsavgift dels att 4, 9, 10, 15 och 16 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Fordonets ägare ansvarar för att felparkeringsavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet fränhånts honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som när överträdelsen skedde var antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 1 § 1 eller 2 eller

1. den som när överträdelsen skedde var antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 1 § 1 eller 2 eller *den som senare har antecknats där som ägare av fordonet vid tiden för överträdelsen.*

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 1 § 3, den som vid samma tid innehade licensen.

9 §

Ägare av fordon, i fråga om vilket parkeringsanmärkning har meddelats, får hos polismyndigheten i det polisdistrikt där parkeringsanmärkningen meddelades skriftligen anmäla att han bestrider betalningsansvar. Därvid skall *grunden för bestridandet anges.*

Ägare av fordon, i fråga om vilket parkeringsanmärkning har meddelats, får hos polismyndigheten i det polisdistrikt där parkeringsanmärkningen meddelades skriftligen anmäla att han bestrider betalningsansvar. Därvid skall *han ange de omständigheter som bestridandet grundas på och den bevisning som åberopas.*

Har bestridande anmälts, verkställer polismyndigheten den utredning som behövs. Sedan utredningen har avslutats, meddelar polismyndigheten beslut med anledning av bestridandet. Finner myndigheten att parkeringsanmärkning ej hade bort meddelas eller att betalningsansvar av annan anledning ej åvilar den som bestritt sådant ansvar, undanröjer den betalningsansvaret.

Anmäles bestridande senare än sex månader efter det att avgiften har erlagts eller kronofogdemyndigheten vidtagit åtgärd för indrivning av avgiften, avvisas anmälan.

¹ Lagen omtryckt 1987:25.

Mot beslut enligt 9 § som innebär att betalningsansvaret undanröjts får talan ej föras.

Talan mot annat beslut enligt 9 § föres genom besvär hos den tingsrätt inom vars domkrets överträdelsen har ägt rum. Vid prövning av besvären tillämpas lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden om ej annat anges i denna lag. Därvid gäller i fråga om besvär vad i den lagen sägs om ansökan. Besvär skall dock alltid anföras skriftligen.

Talan mot tingsrätts beslut föres genom besvär i hovrätten.

Ett beslut enligt 9 § som innebär att betalningsansvaret undanröjts får inte överklagas.

Andra beslut enligt 9 § överklagas skriftligen hos den tingsrätt inom vars domkrets överträdelsen har ägt rum. Skrivelsen med överklagandet ges in till polismyndigheten. Den skall ha kommit in dit senast tre veckor från det klaganden fick del av beslutet. Vid prövning av överklagandet tillämpas lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden om inte annat anges i denna lag.

Omständigheter eller bevis som inte angetts vid polismyndigheten får i tingsrätten eller hovrätten åberopas endast om parten gör sannolikt, att han haft giltig ursäkt för sin underlåtenhet att ange omständigheten eller beviset vid polismyndigheten, eller om det av annan särskild anledning bör tillåtas att omständigheten eller beviset åberopas.

10 a §

Mot hovrätts beslut får talan ej föras.

Talan mot tingsrätts beslut förs genom besvär i hovrätten. Talan får inte prövas av hovrätten om inte hovrätten meddelat parten prövningstillstånd.

Prövningstillstånd behövs inte vid talan mot beslut som rör någon annan än en part, beslut varigenom tingsrätten ogillat jäv mot en domare, beslut angående utdömande av förelagt vite eller om ansvar för en rättegångsförseelse eller beslut varigenom anmälan av bestridande avvisats. I fråga om meddelade prövningstillstånd, skall 54 kap. 11 § andra stycket rättegångsbalcken gälla i tillämpliga delar.

Prövningstillstånd får meddelas endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av högre rätt,

2. det finns anledning till ändring i det slut vartill tingsrätten kommit eller

3. *det annars finns synnerliga skäl att pröva talan.*

Kan talan mot tingsrättens beslut prövas av hovrätten endast om denna meddelat prövningstillstånd, skall tingsrätten i samband med underrättelse om vad som gäller i fråga om fullföljd av talan upplysa parterna om detta och därvid också ange innehållet i närmast föregående stycke.

Hovrättens beslut får inte överklagas.

15 §

Felparkeringsavgift återbetalas om

1. betalningsansvaret har undanröjts genom beslut som har vunnit laga kraft,

2. avgift tidigare har erlagts för samma överträdelse,

3. *det i annat fall har förekommit fel som avsett ärendets handläggning och felet har varit till men för den som erlagt avgift eller*

3. parkeringsanmärkningen inte har prövats av domstol och det är uppenbart att anmärkningen inte borde ha meddelats, eller

4. avgiften redan har erlagts, när åtal väckes eller strafföreläggande utfärdas i fall som avses i 14 §.

16 §

När en parkeringsanmärkning har meddelats i en kommun som själv svarar för övervakningen enligt lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning, tillfaller felparkeringsavgiften kommunen.

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter skall statens kostnader dras av med ett belopp som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften har höjts enligt 6 § andra stycket, skall dessutom *hälften* av det belopp som svarar mot höjningen tillfalla staten.

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter skall statens kostnader dras av med ett belopp som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften har höjts enligt 6 § andra stycket, skall dessutom *tre fjärdedelar* av det belopp som svarar mot höjningen tillfalla staten.

I andra fall än som avses i första stycket tillfaller avgiften staten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

I fråga om parkeringsanmärkningar som har meddelats före ikraftträdandet gäller inte 10 a §. Beträffande sådana parkeringsanmärkningar skall 9, 10 och 16 §§ i deras äldre lydelse tillämpas även efter ikraftträdandet.

Lag om ändring i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Fordonets förare och ägare ansvarar solidariskt för att kontrollavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet har frångått honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 2 § första stycket eller

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 2 § första stycket eller *den som senare har antecknats där som ägare av fordonet vid tiden för överträdelsen*

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 2 § första stycket 3, den som vid samma tid innehade licensen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 september 1988.

Närvarande: statsråden Sigurdson, ordförande, Gustafsson, Peterson, S. Andersson, Bodström, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Johansson, Hulterström, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén

Föredragande: statsrådet Hulterström

Proposition om ändrade bestämmelser om felparkeringsavgifter m. m.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Felaktigt parkerade fordon utgör ett stort problem i våra tätorter. Såväl för trafiksäkerheten som för framkomligheten i trafiken är det viktigt att parkeringsbestämmelserna respekteras. Det måste därför finnas ett effektivt sätt för att ingripa mot olagligt parkerade fordon. I syfte att skapa ett sådant effektivt sanktionssystem infördes den 1 april 1977 lagen (1976:206) om felparkeringsavgift (FelPL) och förordningen (1976:1128) om felparkeringsavgift. Dessa författningar tar sikte på parkering på gator och andra allmänna platser (offentligrättslig parkering eller gatumarksparkering).

För parkering på privat mark, parkeringshus e. d. (privaträttslig parkering eller tomtmarksparkering) gäller sedan den 1 juli 1984 lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering (LKOP). Genom den lagen har systemet vid tomtmarksparkering i betydelsefulla hänseenden anpassats till vad som redan gällde vid gatumarksparkering.

Årligen meddelas ca 1 200 000 parkeringsanmärkningar enligt FelPL. Denna stora mängd ställer krav på att den hantering som följer på övervakningen och utfärdandet av parkeringsanmärkningar är rationellt ordnad. Detta gäller såväl den rättsliga prövningen som det administrativa arbetet med indrivning m. m. Samtidigt måste hanteringen tillgodose kraven på rättssäkerhet.

Frågan om den rättsliga hanteringen av felparkeringsavgifter har tidigare varit föremål för riksdagens ställningstagande på grundval av prop. 1984/85:6. Där lades fram förslag om att tingsrätten skulle bli den sista instansen i ärenden om felparkeringsavgifter. Riksdagen godtog emellertid inte regeringens förslag utan uttalade att ärendet skulle övervägas ånyo inom regeringskansliet (prop. 1984/85:6, TU:6, rskr. 80). I trafikutskottets betänkande redogörs för vissa förslag från bl. a. Stockholms tingsrätt.

Med anledning av riksdagens begäran har inom kommunikationsdepar-

tementet utarbetats promemorian (DsK 1987:18) Felparkeringsavgift. Förslag till ändrade bestämmelser om den rättsliga hanteringen. De lagförslag som promemorian innehåller bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissyttrandena bör fogas till protokollet som *bilaga 2*.

Regeringen beslöt den 19 maj 1988 att inhämta lagrådets yttrande över inom kommunikationsdepartementet upprättade förslag till ändringar i FelPL och LKOP. Lagrådet har den 14 juni 1988 yttrat sig över förslagen. Lagförslagen och lagrådets yttrande bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3 och 4*.

Lagrådet har i sitt yttrande föreslagit vissa ändringar i de remitterade lagförslagen. Jag kommer att gå in på lagrådets synpunkter i samband med att jag behandlar de olika sakfrågorna i mitt förslag. Som kommer att framgå godtar jag i huvudsak de av lagrådet föreslagna ändringarna. Lagrådets granskning har också lett till vissa redaktionella ändringar i lagtexten.

1.2 Allmänt om den nu gällande ordningen

Förfarandet enligt FelPL inleds med att en polis eller en kommunal trafikövervakare meddelar en parkeringsanmärkning. Parkeringsanmärkningen innehåller en uppmaning till det felparkerade fordonets ägare att inom viss tid, normalt åtta dagar, betala felparkeringsavgiften (5 §). Fordonsägaren är skyldig att betala avgiften inom denna tid även om parkeringsanmärkningen är oriktig och även om han för talan om att betalningsansvaret skall undanröjas (7 §).

Den fordonsägare eller fordonsförare som anser att en parkeringsanmärkning inte borde ha meddelats kan ansöka om rättelse hos polismyndigheten i det polisdistrikt där anmärkningen meddelades. Om polismyndigheten finner att ansökan skall bifallas, skall myndigheten undanröja fordonsägarens betalningsansvar. Beslut med anledning av en ansökan om rättelse kan inte överklagas (8 § FelPL). Institutet rättelse är avsett för uppenbara fall. Någon närmare utredning sker inte.

För en mer regelrätt prövning får fordonsägaren (men inte föraren) skriftligen bestrida betalningsansvaret hos polismyndigheten i det polisdistrikt där parkeringsanmärkningen meddelades. Han skall då ange grunden för sitt bestridande. Bestridandet måste ske senast sex månader efter det att avgiften betalats eller åtgärd för indrivning av avgiften vidtagits. Polismyndigheten gör den utredning som behövs och meddelar därefter beslut med anledning av bestridandet (9 § FelPL). Myndigheten har rätt att infordra skriftliga berättelser. Om det behövs, får också muntliga förhör hållas. Den som hörs utan att vara part kan få ersättning enligt förordningen (1982:805) om ersättning av allmänna medel till vittnen, m.

Allmänna regler om hur beslut överklagas finns i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986: 223). För förfarandet i tingsrätten finns det vissa bestämmelser i FelPL. I övrigt gäller bestämmelserna i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden.

Bestämmelserna innebär följande.

En polismyndighets beslut överklagas genom att en skriftlig handling ges in till tingsrätten. Tiden för överklagande är tre veckor från det att klaganden fick del av polismyndighetens beslut. Fordonsägaren skall då han överklagar ange grunden för sin talan och de skriftliga handlingar han vill åberopa. – Tingsrätten inforrdar därefter polismyndighetens handlingar i ärendet. I tingsrätt och hovrätt för allmän åklagare det allmännas talan (11 § FelPL). Om tingsrätten finner att det behövs, kan den hålla muntlig förhandling. Fordonsägaren och andra som kan bidra till utredningen kan därvid höras.

Vid en muntlig förhandling gäller rättegångsbalkens bestämmelser om huvudförhandling i tvistemål i tillämpliga delar. Tingsrätten är dock alltid domför med endast en lagfaren domare. Enligt förordningen (1979:572) med tingsrättsinstruktion är tingsnotarier med ett år och sex månaders tjänstgöringstid behöriga att besluta i ärenden om felparkeringsavgifter.

Tingsrättens beslut får överklagas hos hovrätten. Besvärslagan skall lämnas till tingsrätten som sänder inlagen och sin egen akt i ärendet till hovrätten. Hovrätten är i allmänhet domför med tre lagfarna domare. Målen avgörs i hovrätten normalt efter ett skriftligt förfarande. Det finns dock möjlighet att även i hovrätten höra parter och eventuella vittnen. Hovrättens beslut får inte överklagas.

2 Föredraganden

2.1 Lagen (1976:206) om felparkeringsavgift

2.1.1 Inskränkningar i rätten att åberopa nya omständigheter och ny bevisning i högre instans m. m.

Mitt förslag: En regel motsvarande den som finns i 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken om preklusion av rätten att i tingsrätten och hovrätten åberopa nya omständigheter eller ny bevisning införs. Den som bestrider betalningsansvar måste i princip redan hos polismyndigheten ange inte bara de omständigheter som bestriddet grundas på utan också den bevisning som åberopas. Skrivelsen med överklagandet skall ges in till polismyndigheten. Vidare skall i lagen anges att överklagande av polismyndighetens beslut skall ske senast tre veckor efter det att klaganden fått del av beslutet.

Promemorians förslag innehåller strängare preklusionsregler än de som återfinns i mitt förslag. Enligt förslaget i promemorian skall nya omständigheter eller ny bevisning få åberopas endast när det föreligger synnerliga skäl. I övrigt överensstämmer förslaget i promemorian med mitt förslag.

Remissinstanserna: Riksåklagaren, domstolsverket, trafiksäkerhetsverket, Svenska kommunförbundet och Motormännens riksförbund anser att

de föreslagna preklusionsbestämmelserna är för restriktiva och att de istället i huvudsak bör utformas efter mönster av vad som föreskrivs i rättegångsbalken. Övriga remissinstanser godtar promemorians förslag. Domstolsverket uttalar att den föreslagna preklusionsbestämmelsen inte innebär ett tillräckligt skydd för en enskild part, eftersom det kan vara svårt för denne att redan vid polismyndigheten veta vilka omständigheter eller bevis som behöver åberopas. Rikspolisstyrelsen anser att det i FelPL bör tas in bestämmelser om tiden för överklagande av polismyndighetens beslut.

Skälen för mitt förslag: För att en effektivare handläggning skall kunna ske av ärendena om felparkeringsavgifter anser jag i likhet med remissinstanserna att det är nödvändigt med bestämmelser som begränsar möjligheten att i högre instans åberopa nya omständigheter eller ny bevisning. Flera remissinstanser anser att dessa preklusionsbestämmelser bör utformas efter mönster av 50 kap. 25 § och 55 kap. 13 § rättegångsbalken. De omständigheter vid parkeringsöverträdelse som är av betydelse för bedömningen av saken är i regel enkla att klargöra. Det bör därför i allmänhet inte vara svårt att redan hos polisen ange dessa omständigheter och den bevisning som åberopas. I samband med lagrådsremissen framhöll jag därför att de preklusionsbestämmelser som skall gälla i detta sammanhang kunde vara strängare än motsvarande bestämmelser i rättegångsbalken och att nya omständigheter och ny bevisning i princip inte skulle få åberopas i högre instans.

Enligt lagrådet är förslaget på denna punkt alltför långtgående. Lagrådet har förordat att bestämmelserna utformas efter förebild av 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken.

Jag har inte något att invända mot lagrådets förslag. Det bör framhållas att de aktuella bestämmelserna i rättegångsbalken för närvarande övervägs inom justitiedepartementet på grundval av rättegångsutredningens (Ju 1977:06) betänkande (SOU 1987:46) Hovrättsfrågor, sammansättningsfrågor m. m. Preklusionsbestämmelserna i FelPL kan därför komma att tas upp igen i samband med en eventuell ändring av bestämmelserna i rättegångsbalken.

Mot bakgrund av de nu behandlade preklusionsreglerna bör det också särskilt föreskrivas att när ett bestridande av betalningsansvaret görs hos polismyndigheten skall de omständigheter som bestridandet grundas på och den bevisning som åberopas anges. Givetvis bör även omständigheter och bevisning som på annat sätt åberopas hos polismyndigheten få åberopas även i högre instans.

När ett parkeringsärende överklagas till tingsrätten bör i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223) skrivelsen med överklagandet ges in till polismyndigheten i stället för den ordning som nu tillämpas och som innebär att skrivelsen ges in till tingsrätten. En uttrycklig bestämmelse om detta bör tas upp i FelPL. En sådan bestämmelse torde visserligen innebära en dubbelreglering i förhållande till förvaltningslagen, men är motiverad med hänsyn till läsbarheten och hittillsvarande praxis. I likhet med rikspolisstyrelsen anser jag vidare att det kan vara av visst upplysningsvärde att klagotiden särskilt anges i FelPL.

Jag vill i detta sammanhang också ta upp frågan om omprövning av polismyndighetens beslut. Domstolsverket anser att det i FelPL bör anges att polismyndigheten har möjlighet att ompröva sitt beslut. Rikspolisstyrelsen anser emellertid att denna möjlighet inte bör finnas eftersom polismyndigheten enligt nu gällande bestämmelser kan göra rättelse i beslut om parkeringsanmärkningar.

Enligt 27 § förvaltningslagen gäller att om en myndighet finner att ett beslut som den har meddelat som första instans är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, skall myndigheten ändra beslutet om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Möjligheten till självrättelse gäller, med något undantag, även i fall då beslutet överklagas.

Förvaltningslagen gäller vid polismyndighetens handläggning av parkeringsanmärkningar i den mån FelPL inte innehåller bestämmelser som avviker från denna. På den nu aktuella punkten finns det inte några bestämmelser som avviker från förvaltningslagen. Frågan huruvida ett förbud mot självrättelse bör införas bör bedömas från processekonomisk synpunkt. Även om man kan utgå från att självrättelse sker i mycket få fall finns det från den synpunkten inte någon anledning att ta bort möjligheten. Någon från förvaltningslagen avvikande bestämmelse om självrättelse bör alltså inte meddelas.

Polismyndigheten skall pröva om skrivelsen med överklagandet kommit in i rätt tid. I så fall skall polismyndigheten överlämna skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten. Detta följer av 25 § förvaltningslagen

2.1.2 Prövningstillstånd i hovrätten

Mitt förslag: Ett överklagande av tingsrättens beslut i huvudsaken får inte prövas av hovrätten om inte hovrätten meddelat parten prövningstillstånd. Prövningstillstånd får meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av högre rätt eller om det finns anledning till ändring i det slut vartill tingsrätten kommit eller om det annars föreligger synnerliga skäl att pröva talan. För talan mot andra beslut än de som rör huvudsaken skall bestämmelser motsvarande dem som finns i 49 kap. 12 och 15 §§ rättegångsbalken gälla.

Promemorians förslag innebär strängare regler för prövningstillstånd än vad jag föreslår. Enligt promemorian skall nämligen prövningstillstånd kunna beviljas endast om det är av vikt för rättstillämpningen att talan prövas av högre rätt eller om synnerliga skäl förekommer till ändring av det slut vartill tingsrätten kommit. I promemorian anges som skäl för att i dessa fall ha strängare regler för prövningstillstånd att hovrätten i parkeringsmål är den fjärde instansen i förfarandet (rättelse, besvär hos polismyndigheten, tingsrätt och hovrätt) och den andra domstolsinstansen. I

promemorian föreslås också att mål om parkeringsavgifter skall få överklagas till högsta domstolen.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser anser att prövningstillstånd bör ges innan hovrätten prövar mål om parkeringsavgifter.

Riksåklagaren och domstolsverket anser att bestämmelser liknande dem som finns i rättegångsbalken bör gälla för mål om felparkeringsavgifter. Göteborgs tingsrätt anser att prövningstillstånd bör medges för mål om felparkeringsavgifter när det föreligger särskilda skäl för detta.

Riksåklagaren pekar också på att rättegångsutredningen i sitt slutbetänkande (SOU 1987:46) föreslår att dispensprövningen i mål om mindre värden avskaffas. Riksåklagaren anser därför att utfallet av rättegångsutredningens förslag bör avvaktas innan ändring görs i FelPL.

Svea hovrätt och Göteborgs tingsrätt anser att talan inte bör tillåtas mot hovrättens avgörande i mål om parkeringsavgifter. Svea hovrätt anför att det finns tillräckliga förutsättningar att åstadkomma en tillräckligt god prejudikatbildning även om hovrätten blir den sista domstolsinstansen.

Skälen för mitt förslag: Om prövningstillstånd införs som en förutsättning för att mål om parkeringsavgifter skall få prövas i hovrätten begränsas antalet sådana mål i denna instans, vilket givetvis innebär att mindre resurser behöver användas för dessa mål. Samtliga remissinstanser har också tillstyrkt att regler om prövningstillstånd införs.

Några av remissorganen, bl. a. riksåklagaren och domstolsverket, anser emellertid att bestämmelserna bör utformas i enlighet med de regler för prövningstillstånd som gäller för mål om mindre värden enligt 49 kap. 12 och 13 §§ rättegångsbalken. Som jag framhållit i det föregående avsnittet är de fall det här är fråga om ofta enkla och ensartade. Det finns därför i och för sig skäl som talar för att reglerna görs strängare än reglerna för prövningstillstånd enligt rättegångsbalken.

Emellertid bör som några av remissinstanserna framhållit reglerna om prövningstillstånd för parkeringsavgifter och kontrollavgifter så långt som möjligt stå i överensstämmelse med varandra. Mål om kontrollavgifter följer reglerna i rättegångsbalken om handläggningen av mål om mindre värden. För egen del förordar jag därför att möjligheten till prövningstillstånd utvidgas i förhållande till promemorians förslag så att prövningstillstånd även skall beviljas när det finns anledning till ändring i det slut var till tingsrätten kommit. Såsom *lagrådet* påpekat bör bestämmelserna om prövningstillstånd i tillämpliga delar ges en utformning som svarar mot bestämmelserna i 49 kap. 12, 13 och 15 §§. Jag godtar också lagrådets förslag att dela upp bestämmelserna på två paragrafer, vilket innebär att det i FelPL förs in en ny paragraf, 10 a §.

Riksåklagaren anser att prövningstillstånd inte skall behövas för åklagaren i hovrätten. Övervägande skäl talar emellertid enligt min mening för att man nu låter parterna i detta hänseende vara jämställda. Prövningstillstånd bör alltså gälla även för åklagaren. Jag vill emellertid peka på att frågor rörande prövningstillstånd till hovrätt övervägs inom justitiedepartementet från ett bredare perspektiv på grundval av ett betänkande från rättegångsutredningen (Ju 1977:06). Det är inte uteslutet att denna fråga får tas upp igen i det sammanhanget.

Enligt 2 kap. 4 § tredje stycket rättegångsbalken skall hovrätten vid behandling av frågor om prövningstillstånd bestå av två lagfarna domare.

För närvarande gäller att mål om parkeringsavgifter inte får överklagas till högsta domstolen. Svea hovrätt och Göteborgs tingsrätt anser att denna bestämmelse bör bibehållas. För egen del anser jag att det i och för sig vara av värde att mål om parkeringsavgifter undantagsvis – med de stränga förutsättningar som gäller för prövningstillstånd i högsta domstolen – kan prövas även i högsta instans, vilket nu är fallet när det gäller mål om kontrollavgifter. Frågan om fullföljd till högsta domstolen övervägs emellertid för närvarande inom justitiedepartementet på grundval av rättegångsutredningens betänkande (SOU 1986:1) Högsta domstolen och rättsbildningen. Den nu aktuella frågan bör enligt min mening tas upp i samband med dessa överväganden. Jag är därför inte beredd att nu lägga fram något förslag i frågan.

2.1.3 Återbetalning av felparkeringsavgifter

Mitt förslag: En ändring skall göras i 15 § 3 FelPL som innebär att felparkeringsavgifter skall återbetalas när parkeringsanmärkningen inte har prövats av domstol och det är uppenbart att anmärkningen inte borde ha meddelats.

Promemorians förslag innebär att den nuvarande ordningen behålls.

Remissinstanserna: Trafiksäkerhetsverket och Svenska kommunförbundet är de enda av remissinstanserna som uttalat sig i denna fråga. Trafiksäkerhetsverket anser att det fordras ett klarläggande i vilka fall som felparkeringsavgifter skall återbetalas. Enligt verket får det inte vara så att en prövning av trafiksäkerhetsverket om återbetalning blir att jämställa med ett led i den normala rättsliga prövningen. Kommunförbundet anser att en ändring av återbetalningsmöjligheten bör utredas när bilisterna faktiskt parkerat fel men det på något sätt finns brister i den formella beslutsprocessen.

Skälen för mitt förslag: Felparkeringsavgift skall enligt 15 § FelPL återbetalas i vissa särskilt angivna fall. Punkt 3 i paragrafen anger att återbetalning skall ske om det i annat fall (än som avses i punkterna 1 och 2) har förekommit fel som avsett ärendets handläggning och felet har varit till men för den som erlagt avgift.

Innebörden av bestämmelsen i punkt 3 är inte alldeles klar. Ordalydelserna tyder närmast på att det skall vara fråga om formella fel med avseende på själva handläggningen av ärendet om parkeringsanmärkningen. Därmed skulle uteslutas fall då en parkeringsföreskrift inte utmärkts eller kungjorts i rätt ordning. Man kan vidare fråga sig om bestämmelsen skall tillämpas när felparkeringsavgiften fastställts av domstol och felet hänför sig till domstolens handläggning.

Jag delar därför trafiksäkerhetsverkets uppfattning att bestämmelsens tillämpningsområde bör klarläggas. Det bör sålunda finnas en klar råkäng

mellan de fall som skall prövas av domstol och fall då avgiften utan domstolsprövning skall återbetalas av trafiksäkerhetsverket. Återbetalning enligt punkt 3 bör enligt min mening inte ske när felparkeringsavgiften har ålagts eller fastställts av domstol. I sådana fall bör rättsmedlen vara resning eller besvär över domvilla och återbetalning därefter ske enligt punkt 1. När betalningsansvar inte har bestritts eller fordonsägaren nöjt sig med polismyndighetens beslut bör å andra sidan återbetalning kunna ske även om felet inte hänför sig till ärendets handläggning utan till andra omständigheter. Det bör emellertid i så fall krävas att det är uppenbart att parkeringsanmärkning inte borde ha meddelats.

Jag föreslår att 15 § 3 FelPL ändras i enlighet med det anförda. Det blir då möjligt att i fortsättningen återbetala en avgift när det är uppenbart t. ex. att en lokal trafikföreskrift om parkering inte har utmärkts på rätt sätt. Ett annat exempel är att en domstol genom lagakraftvunnet avgörande har ogillat en parkeringsanmärkning och det finns andra fall där omständigheterna är nära nog identiska.

Sådan återbetalning som det här är fråga om bör kunna ske utan särskild ansökan. Sedan återbetalningen skett skall givetvis kommunen betala tillbaka det överförda beloppet till trafiksäkerhetsverket.

2.1.4 Ansvar vid övergång av äganderätten

Mitt förslag: Med fordonets ägare skall i fortsättningen avses den som i något av de i lagen angivna registren var antecknad eller senare har antecknats som fordonets ägare vid tidpunkten för överträdelsen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna. Ingen av remissinstanserna motsätter sig förslaget. Rikspolisstyrelsen anser att den föreslagna bestämmelsen bör gälla direkt utan någon övergångsbestämmelse. Anledningen till detta är att den föreslagna ordningen är den ordning som tillämpas i praktiken.

Skälen för mitt förslag: Enligt 4 § FelPL ansvarar i allmänhet fordonets ägare för att felparkeringsavgiften betalas. Med fordonets ägare avses enligt samma paragraf – såvitt här är av intresse – den som när överträdelsen skedde var antecknad som fordonets ägare i bilregistret.

Om ett registrerat fordon övergår till ny ägare, skall enligt huvudreglerna i 51 § bilregisterekungörelsen (1972:599) både den nya och den förra ägaren göra anmälan till länsstyrelsen inom en vecka från förvärvet. Enligt 52 § i kungörelsen skall i sådana anmälningar uppges bl. a. dagen för äganderättens övergång.

Justitieombudsmannen Ragnemalm har i ett beslut den 28 september 1987 angående handläggningen av ett ärende om felparkeringsavgift uttalat att 4 § FelPL i praktiken tillämpas i strid mot bestämmelsens ordalydelse. Om den ordning som tillämpas är lämplig, bör därför bestämmelsen enligt JO ändras.

JO pekar på att 4 § FelPL enligt sin ordalydelse innebär att en senare anteckning med retroaktiv verkan aldrig kan påverka ansvaret för en förseelse. Detta betyder att om en ny ägare till fordonet gör sig skyldig till en parkeringsförseelse när den gamle ägaren fortfarande står antecknad i registret skall formellt den förre ägaren hållas ansvarig för förseelsen. Emellertid tillämpas bestämmelsen inte på detta sätt utan den som var ägare till fordonet vid tiden för förseelsen görs också ansvarig för denna.

Jag anser att den ordning som tillämpas i praktiken är lämplig. Bestämmelsen bör därför ändras så att ordalydelsen överensstämmer med den tillämpade ordningen. Jag förordar därvid en något annorlunda formulering än den som lagrådet har föreslagit.

2.1.5 Statens andel av förhöjt avgiftsbelopp

Mitt förslag: Andelen av det belopp som svarar mot förhöjningen av avgiftsbeloppet och som skall tillfalla statsverket höjs från hälften till tre fjärdedelar.

Promemorians förslag överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot förslaget.

Skälen för mitt förslag: I de kommuner som har egen trafikövervakning tillfaller felparkeringsavgiften kommunen. Vid utbetalningen dras emellertid statens kostnader av med ett belopp som fastställs av regeringen, för närvarande 50 kr. Om felparkeringsavgiften har höjts med de s. k. förseningsavgifterna, som bestäms av regeringen enligt 6 § andra stycket FelPL, tillfaller dessutom hälften av höjningen staten. I de kommuner som inte har egen trafikövervakning tillfaller dock avgifterna i sin helhet staten. Vid en parkeringsanmärkning utfärdas som tidigare nämnts ett åläggande att inom en viss tid betala en förhöjd avgift. Om detta åläggande inte följs skall avgiften drivas in och i samband därmed utgår ytterligare en förhöjd avgift.

Bestämmelserna om avgiftsförhöjning vid försenad betalning har nu gällt sedan år 1981. Beloppen som innebär att avgiften höjs med 50 kr. vid varje tillfälle har också varit oförändrade under denna tid. För att i möjligaste mån öka benägenheten att betala parkeringsavgiften samt för att få en bättre täckning för statens kostnader anser jag att avgiften vid försenad betalning och vid indrivning bör öka. Eftersom det är staten som har kostnaderna för indrivningsverksamheten anser jag att det är rimligt om staten i fortsättningen erhåller tre fjärdedelar av de belopp med vilka parkeringsavgiften höjs i de fall som avses i 6 § andra stycket FelPL.

Mitt förslag: Med fordonets ägare skall avses den som i något av de i lagen angivna registren var antecknad eller senare har antecknats som fordonets ägare vid tidpunkten för den olovliga parkeringen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna motsätter sig förslaget. Rikspolisstyrelsen anser i likhet med vad styrelsen anfört i fråga om parkeringsavgifter att den föreslagna ändringen bör gälla direkt utan någon övergångsbestämmelse.

Skälen för mitt förslag: Förslaget rör motsvarande förhållanden som de som behandlats i avsnitt 2.1.4. Jag hänvisar därför i denna fråga till vad jag anfört under det avsnittet.

2.3 Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1989. Eftersom de föreslagna bestämmelserna innebär en inskränkning i rätten att föra talan mot meddelade parkeringsanmärkningar bör dessa bestämmelser inte gälla anmärkningar som meddelats före ikraftträdandet.

Såsom rikspolisstyrelsen anfört kan dock de bestämmelser som endast innebär en legalisering av den ordning som redan tillämpas gälla utan några särskilda övergångsbestämmelser.

Även den föreslagna ändringen i 15 § FelPL, som gäller trafiksäkerhetsverkets rätt att återbetala felparkeringsavgiften, bör kunna tillämpas omedelbart även om de berörda parkeringsanmärkningarna meddelats före ikraftträdandet.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom kommunikationsdepartementet upprättas förslag till

1. lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift
2. lag om ändring i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering

Förslagen har granskats av lagrådet.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift
2. lag om ändring i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering

5 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift

Härigenom föreskrivs att 4, 9, 10 och 16 §§ lagen (1976:206) om felparkeringsavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Fordonets ägare ansvarar för att felparkeringsavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet fränhänts honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som när överträdelsen skedde var *antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 1 § 1 eller 2 eller*

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 1 §
3. den som vid samma tid innehade licensen.

1. den som när överträdelsen skedde var *fordonets ägare enligt något av de register som avses i 1 § 1 eller 2 eller*

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 1 §
3. den som vid samma tid innehade licensen.

9 §

Ägare av fordon, i fråga om vilket parkeringsanmärkning har meddelats, får hos polismyndigheten i det polisdistrikt där parkeringsanmärkningen meddelades skriftligen anmäla att han bestrider betalningsansvar. Därvid skall *grunden för bestridandet anges.*

Ägare av fordon, i fråga om vilket parkeringsanmärkning har meddelats, får hos polismyndigheten i det polisdistrikt där parkeringsanmärkningen meddelades skriftligen anmäla att han bestrider betalningsansvar. Därvid skall *anges de omständigheter som bestridandet grundas på och den bevisning som åberopas.*

Har bestridande anmälts, verkställer polismyndigheten den utredning som behövs. Sedan utredningen har avslutats, meddelar polismyndigheten beslut med anledning av bestridandet. Finner myndigheten att parkeringsanmärkning ej hade bort meddelas eller att betalningsansvar av annan anledning ej åvilar den som bestritt sådant ansvar, undanröjer den betalningsansvaret.

Anmäles bestridande senare än sex månader efter det att avgiften har erlagts eller kronofogdemyndigheten vidtagit åtgärd för indrivning av avgiften, avvisas anmälan.

10 §

Mot beslut enligt 9 § som innebär att betalningsansvaret undanröjts får talan ej föras.

Talan mot annat beslut enligt 9 § föres genom besvär hos den tingsrätt inom vars domkrets överträdelsen har ägt rum. Vid prövning av besvären tillämpas lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden om ej annat anges i denna lag. Därvid gäller i fråga om besvär vad i den lagen sägs om ansökan. Besvär skall dock alltid anföras skriftligen.

Talan mot tingsrätts beslut föres genom besvär i hovrätten.

Mot hovrätts beslut får talan ej föras.

Andra beslut enligt 9 § överklagas hos den tingsrätt inom vars domkrets överträdelsen har ägt rum. Skrivelsen med överklagandet ges in till polismyndigheten. Vid prövning av överklagandet tillämpas lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden om ej annat anges i denna lag. Omständighet eller bevis som inte angetts vid polismyndigheten får därefter åberopas endast om det på grund av synnerliga skäl bör tillåtas att omständigheten eller beviset åberopas.

Tingsrättens beslut överklagas genom besvär i hovrätten.

Talan mot en tingsrätts beslut i huvudsaken får inte prövas av hovrätten om inte hovrätten meddelat parten prövningstillstånd. Prövningstillstånd får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av högre rätt eller om synnerliga skäl förekommer till ändring av det slut vartill tingsrätten kommit.

En hovrätts beslut att meddela prövningstillstånd får inte överklagas.

16 §

Har en parkeringsanmärkning meddelats i en kommun som svarar för trafikövervakning enligt lagen (1964:321) om kommunal trafikövervakning tillfaller felparkeringsavgiften kommunen.

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter avdrages statsverkets kostnader med belopp som fastställs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften har höjts enligt 6 § andra stycket skall dessutom hälften av det belopp som svarar mot höjningen tillfalla statsverket.

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter avdrages statsverkets kostnader med belopp som fastställs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften har höjts enligt 6 § andra stycket skall dessutom tre fjärdedelar av det belopp som svarar mot höjningen tillfalla statsverket.

I annat fall tillfaller avgiften statsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om parkeringsanmärkningar som meddelats före ikraftträdandet.

Lag om ändring i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering

att 7 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Fordonets förare och ägare ansvarar solidariskt för att kontrollavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet har frånhänts honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var *antecknad som fordonets ägare* i något av de register som avses i, 2 § första stycket eller

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 2 § första stycket 3, den som vid samma tid innehade licensen.

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var *fordonets ägare enligt* något av de register som avses i, 2 § första stycket eller

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 2 § första stycket 3, den som vid samma tid innehade licensen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

1 Remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av riksåklagaren, rikspolisstyrelsen, trafiksäkerhetsverket, domstolsverket, Svea Hovrätt, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Svenska kommunförbundet, Motormännens riksförbund och Biluthyrningsbranschens riksförbund.

2 Remissyttrandena

2.1 Förslaget i allmänhet

Alla remissinstanser anser att förfarandet vid hanteringen av felparkeringsavgifterna behöver stramas upp och förenklas. Huvuddelen av remissinstanserna godtar också de förslag som lagts fram i promemorian.

2.2 Preklusionsbestämmelser

Svenska kommunförbundet avstyrker att preklusionsbestämmelser införs, eftersom kommunförbundet anser att detta skulle strida mot svensk rätts-tradition. Riksåklagaren, domstolsverket, trafiksäkerhetsverket och motormännens riksförbund anser att preklusionsbestämmelserna rörande nya omständigheter och ny bevisning bör utformas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken. Övriga remissinstanser godtar utformningen av promemorian's förslag. Riksåklagaren och domstolsverket uttalar i fråga om preklusionsbestämmelser följande.

Riksåklagaren: Den föreslagna preklusionsregeln (10 §) motsvarar närmast bestämmelserna i 50 kap 25 § och 55 kap 13 § RB. Regeln är avsedd att gälla vid handläggningen i tingsrätt. Bestämmelsen i 50 kap 25 § RB är inte helt likalydande med den i 55 kap 13 § RB. Vid behandlingen av ändringarna i nuvarande 50 kap 25 § RB (prop 1971:45 s 133) anförde lagrådet, att möjligheten att åberopa ny omständighet eller nytt bevis i hovrätten borde vara vidsträcktare än ifrågavarande möjlighet i HD. Bestämmelsen utformades också i enlighet med lagrådets förslag. Några egentliga skäl till den ytterst restriktiva utformning som det nu aktuella förslaget erhållit finns inte anförda i promemorian. Den uppstramning av processmaterialet och den minskning av antalet ärenden av okynneskaraktär som man på detta sätt vill åstadkomma, bör enligt min mening även kunna åstadkommas med de i jämförelse med förslaget något liberalare reglerna i 50 kap 25 § RB. Det kan vidare inte bortses ifrån att tingsrätten i normalfallet kommer att vara den enda domstolsinstans där saken prövas. Även en sådan ordning motiverar en mer liberal utformning av bestämmelsen än vad som föreslagits. Jag förordar därför att förslaget till en preklusionsregel i FelPL får ett innehåll som i huvudsak svarar mot 50 kap 25 § RB. – Ett förtydligande av regeln bör även ske på det sätt som överåklagaren i Stockholm angett i sitt yttrande.

Domstolsverket: Utredningen har valt att endast tillåta åberopanden av

ny bevisning eller nya omständigheter om synnerliga skäl föreligger. Regeln, som torde vara mer restriktiv än motsvarande regler i rättegångsbalken, erbjuder enligt domstolsverkets mening inte ett tillräckligt skydd för en enskild part. Den föreslagna regeln kan i vissa fall komma att leda till stötande resultat eftersom det kan vara svårt för en part utan ombud att redan vid polismyndigheten avgöra vilka omständigheter eller bevis som behöver åberopas i ett kommande domstolsförfarande. DV förordnar därför att prekulsionsregeln utformas i enlighet med 50 kap 25 § rättegångsbalken. Därvid bör rättegångsutredningens förslag (SOU 1987:46, Översyn av rättegångsbalken 4) till ändring av bestämmelsen beaktas.

2.3 Prövningstillstånd i hovrätten.

Samtliga remissinstanser anser att prövningstillstånd bör ges innan hovrätten prövar mål om parkeringsavgifter.

Riksåklagaren anser att bestämmelserna bör vara mer lika bestämmelserna i rättegångsbalken samt att resultatet av rättegångsutredningens slutbetänkande avvaktas. Prövningstillstånd bör inte heller gälla för åklagaren.

Riksåklagaren uttalar i denna fråga följande:

När det gäller förslaget om att införa en dispensregel i FelPL bör beaktas det förslag som finns i rättegångsutredningens slutbetänkande (SOU 1987:46 s 21 och s 78 ff) och som i detta sammanhang innebär att det nuvarande systemet med dispensprövning i tvistemål av mindre värden, s k småmål, avskaffas. Om förslaget genomförs skulle således krav i vissa fall på prövningstillstånd vid fullföljd till hovrätt inte längre finnas i rättegångsbalken. I och för sig kunde man därvid tänka sig att införa en särskild dispensregel i LKOP. Utfallet av rättegångsutredningens förslag bör enligt min mening avvaktas innan någon ändring i här angivet avseende görs i FelPL.

Om en särskild dispensregel skall införas i FelPL ligger det nära till hands att göra en jämförelse med rättegångsbalkens regler. Idag erfordras prövningstillstånd för att få en parkeringsförseelse enligt LKOP prövad av hovrätten (49 kap 13 § RB). I promemorian föreslås i förevarande fall större restriktivitet vad gäller möjligheterna att få en parkeringsförseelse enligt FelPL prövad av hovrätten än vad som gäller för motsvarande förseelse enligt LKOP. Inte heller i detta avseende har i promemorian närmare angetts skälen för en sådan lösning. I promemorian anförts att man i möjligaste mån bör åstadkomma en enhetlig bedömning av felparkeringsförseelser enligt FelPL och LKOP. Att införa en dispensregel i FelPL med ett snävare innehåll än den som tillämpas beträffande LKOP ter sig enligt min mening inte helt tillfredsställande. Här bör bl. a. beaktas att parkeringsförseelser enligt FelPL i tingsrätten handläggs av tingsnotarier medan förseelser enligt LKOP handläggs av mer erfarna domare. Samma kriterier för prövningstillstånd som föreligger i 49 kap 13 § RB bör därför enligt min mening i huvudsak gälla även i vad avser möjligheten att få ett ärende om felparkeringsavgift prövat i hovrätten.

Enligt den föreslagna regeln erfordras även prövningstillstånd för åklagaren. Jag vill här peka på det egendomliga förhållandet i processuellt hänseende som uppkommer genom att åklagaren utan prövningstillstånd

kan föra ett ärende, som prövats av hovrätten vidare till högsta domstolen, medan han för att få ärendet prövat i lägre instans är beroende av tillstånd.

Prop. 1988/89:6
Bilaga 2

Domstolsverket anser att samma skäl som nu gäller för prövningstillstånd enligt rättegångsbalken för mål av mindre värden skall gälla för mål om parkeringsavgifter.

Göteborgs tingsrätt anser att prövningstillstånd för prövning i hovrätten av parkeringsavgifter bör beviljas när det föreligger särskilda skäl för detta.

2.4 Övriga frågor

2.4.1 Fullföljd till högsta domstolen

Svea hovrätt och Göteborgs tingsrätt anser att mål om parkeringsavgiften inte skall få överklagas till högsta domstolen.

Svea hovrätt anför följande:

Det nuvarande systemet med hovrätt som slutinstans får anses ha fungerat väl. Inom Svea hovrätt har en enhetlig praxis kunnat skapas genom att samtliga sådana mål lottas på en enda avdelning. Den omständigheten att det införs ett dispensförfarande innan målet tas upp till prövning i hovrätt medför enligt hovrättens mening inte att fullföljdsförbudet till högsta domstolen bör slopas. Den föreslagna fullföljdsrätten medför bl. a. att alla mål vari hovrätt avslagit dispensansökan skall kunna föras till högsta domstolen med begäran om prövningstillstånd i hovrättens dispensfråga.

2.4.2 Omprövning av beslut

Domstolsverket anser att en regel införs om att polismyndigheten får rätt att ompröva beslutet i samband med att besvären ges in. En sådan bestämmelse skulle stå i överensstämmelse med reglerna i förvaltningslagen.

Rikspolisstyrelsen anser däremot att en dylik omprövning inte bör ske eftersom en sådan prövning görs i samband med begäran om rättelse.

2.4.3 Återbetalning av parkeringsavgifter

Trafiksäkerhetsverket anser att bestämmelserna i 15 § lagen (1976:206) om återbetalning av felparkeringsavgift vid fel i handläggningen bör ändras på så sätt att en klar avgränsning uppnås för vilka fall verket kan återbetala felparkeringsavgifter. Enligt verket skall återbetalning endast ske när ett sådant fel förekommit att det är uppenbart att parkeringsanmärkningen inte borde ha meddelats.

Trafiksäkerhetsverket anför i denna fråga följande: Verkets möjlighet att återbetala felparkeringsavgifter enligt 15 § 3 lagen om felparkeringsavgift, är i vissa fall en lämplig ordning i jämförelse med att varje enskilt ärende skall prövas av domstol, eventuellt efter resning. Samtidigt är det otillfredsställande att ramen för verkets prövning är oklar.

Detta kan föranleda begäran om återbetalning med hänvisning till på-

stådda felaktigheter rörande såväl den materiella grunden för parkeringsanmärkningen som formella brister i polismyndighetens eller domstolens hantering av ett överklagningsärende. Invändningar av detta slag hör hemma i den gällande instansordningen. Utgångspunkten måste därför vara att verket inte skall pröva en återbetalningsfråga utifrån sådana grunder. En ytterligare omständighet är att införandet av krav på prövningstillstånd och en preklusionsbestämmelse kan få den effekten att den betalningsskyldige i större utsträckning än för närvarande försöker få avgiften återbetald med hänvisning till 15 § 3.

Verkets möjlighet till återbetalning bör begränsas till fall där det har förekommit en sådan felaktighet i samband med meddelandet av parkeringsanmärkningen att det är uppenbart att betalningsansvaret skulle ha undanröjts om frågan prövats i sedvanlig ordning. Uppenbarhetsrekvisitet skall begränsa verkets prövning till sådana fall där sakfrågan är helt klar, exempelvis att en lokal trafikföreskrift inte är utmärkt eller vederbörligen kungjord. Ett annat fall, som anknyter till de verket tidigare prövat (Mora respektive Mölndalsfallet), är att det finns ett rättskraftigt beslut i ett av flera identiska ärenden. Vidare skall med uppenbart förstås att verkets mandat är av extraordinärt slag. Slutligen, och mot bakgrund av de erfarenheter som Mora- och Mölndalsfallen givit, föreslås att återbetalning skall ske ex officio.

Vad gäller eventuella fel i samband med verkets uppbörd av avgiften följer det av förvaltningslagen och allmänna förvaltningsrättsliga principer, att rättelse skall ske. Återbetalning i sådana fall behöver därför inte regleras särskilt. Däremot finns det anledning att i felparkeringsförordningen klart tala om att en felparkeringsavgift som överförts till en kommun av trafiksäkerhetsverket men som därefter återbetalats, skall föras tillbaka till verket.

Svenska kommunförbundet anser att bestämmelserna om återbetalning bör ses över mot bakgrund av vissa fall i Mora och Mölndal, där det förelåg vissa brister i de bakomliggande besluten. Detta medförde att parkeringsavgifterna återbetalades trots att bilisterna i fråga faktiskt hade parkerat fel. Kommunförbundet anser också att kommunens möjligheter att handha parkeringsmål bör förstärkas, vilket bör behandlas i en närmare utredning.

2.4.4 Tid för överklagande och övergångsbestämmelser

Rikspolisstyrelsen anser att tiden för överklagande dvs. tre veckor från det klaganden fått del av beslutet bör anges i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift.

När det gäller ändringar som rör frågan om vem som vid ägarbyte skall anses som fordonets ägare anser rikspolisstyrelsen att det i denna fråga inte erfordras några övergångsbestämmelser.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift

Härigenom föreskrivs att 4, 9, 10, 15 och 16 §§ lagen (1976:206) om felparkeringsavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Fordonets ägare ansvarar för att felparkeringsavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet frånhänts honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som när överträdelsen skedde var *antecknad som fordonets ägare* i något av de register som avses i 1 § 1 eller 2 eller

1. den som när överträdelsen skedde var *fordonets ägare enligt* något av de register som avses i 1 § 1 eller 2 eller

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 1 § 3, den som vid samma tid innehade licensen.

9 §

Ägare av fordon, i fråga om vilket parkeringsanmärkning har meddelats, får hos polismyndigheten i det polisdistrikt där parkeringsanmärkningen meddelades skriftligen anmäla att han bestrider betalningsansvar. Därvid skall *grunden för bestridandet anges*.

Ägare av fordon, i fråga om vilket parkeringsanmärkning har meddelats, får hos polismyndigheten i det polisdistrikt där parkeringsanmärkningen meddelades skriftligen anmäla att han bestrider betalningsansvar. Därvid skall *han ange de omständigheter som bestridandet grundas på och den bevisning som åberopas*.

Har bestridande anmälts, verkställer polismyndigheten den utredning som behövs. Sedan utredningen har avslutats, meddelar polismyndigheten beslut med anledning av bestridandet. Finner myndigheten att parkeringsanmärkning ej hade bort meddelas eller att betalningsansvar av annan anledning ej åvilar den som bestritt sådant ansvar, undanröjer den betalningsansvaret.

Anmäles bestridande senare än sex månader efter det att avgiften har erlagts eller kronofogdemyndigheten vidtagit åtgärd för indrivning av avgiften, avvisas anmälan.

10 §

Mot beslut enligt 9 § som innebär att betalningsansvaret undanröjts får *talans ej föras*.

Talans mot annat beslut enligt 9 § *föres genom besvär* hos den tingsrätt inom vars domkrets överträdelsen har ägt rum. Vid prövning av *besvären* tillämpas lagen (1946:807)

Ett beslut enligt 9 § som innebär att betalningsansvaret undanröjts får *inte överklagas*.

Andra beslut enligt 9 § *överklagas* hos den tingsrätt inom vars domkrets överträdelsen har ägt rum. *Skrivelse med överklagandet ges in till polismyndigheten senast*

Nuvarande lydelse

om handläggning av domstolsärenden om ej annat anges i denna lag. Därvid gäller i fråga om besvär vad i den lagen sägs om ansökan. Besvär skall dock alltid anföras skriftligen.

Talan mot tingsrätts beslut föres genom besvär i hovrätten.

Mot hovrätts beslut får talan ej föras.

Föreslagen lydelse

tre veckor från det klaganden fick del av beslutet. Vid prövning av överklagandet tillämpas lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden om inte annat anges i denna lag. Omständigheter eller bevis som inte angetts vid polismyndigheten får i tingsrätten eller högre instans åberopas endast om det finns synnerliga skäl för det.

Tingsrättens beslut får överklagas till hovrätten genom besvär.

Talan mot tingsrättens beslut får inte prövas av hovrätten om inte hovrätten meddelat parten prövningstillstånd. Prövningstillstånd får meddelas endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av högre rätt,

2. det finns anledning till ändring i det slut vartill tingsrätten kommit eller

3. det annars finns synnerliga skäl att pröva talan.

Mot hovrätts beslut får talan inte föras.

15 §

Felparkeringsavgift återbetalas om

1. betalningsansvaret har undanröjts genom beslut som har vunnit laga kraft,

2. avgift tidigare har erlagts för samma överträdelse,

3. *det i annat fall har förekommit fel som avsett ärendets handläggning och felet har varit till men för den som erlagt avgift eller*

3. parkeringsanmärkningen inte har prövats av domstol och det är uppenbart att anmärkningen inte borde ha meddelats, eller

4. avgiften redan har erlagts, när åtal väckes eller strafföreläggande utfärdas i fall som avses i 14 §.

16 §

När en parkeringsanmärkning har meddelats i en kommun som själv svarar för övervakningen enligt lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning, tillfaller felparkeringsavgiften kommunen.

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter skall statens kostnader dras av med ett belopp som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften har höjts enligt 6 § andra stycket, skall dessutom hälften av det be-

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter skall statens kostnader dras av med ett belopp som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften har höjts enligt 6 § andra stycket, skall dessutom tre fjärdedelar av

Nuvarande lydelse

lopp som svarar mot höjningen tillfalla staten.

Föreslagen lydelse

det belopp som svarar mot höjningen tillfalla staten.

Prop. 1988/89:6

Bilaga 3

I andra fall än som avses i första stycket tillfaller avgiften staten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

I fråga om parkeringsanmärkningar som har meddelats före ikraftträdandet gäller 9, 10, och 16 §§ i deras äldre lydelse.

2 Förslag till

Prop. 1988/89:6

Lag om ändring i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Fordonets förare och ägare ansvarar solidariskt för att kontrollavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet har fränhänts honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var *antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 2 § första stycket* eller

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var *fordonets ägare enligt något av de register som avses i 2 första stycket* eller

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 2 § första stycket 3, den som vid samma tid innehade licensen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1988-06-14.

Närvarande: f.d. regeringsrådet Nordlund, regeringsrådet Bouvin, justitierådet Lind.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 19 maj 1988 har regeringen på hemställan av statsrådet Hulterström beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift.
2. lag om ändring i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Magnus Barnekow.

Förslagen föranleder följande yttrande av lagrådet:

Lagen om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift

4 §

För att lagtexten skall förmedla det intryck som åsyftas föreslår lagrådet att punkten formuleras enligt följande: "1. den som i något av de register som avses i 1 § 1 eller 2 var antecknad eller senare antecknats som fordonets ägare vid tidpunkten för överträdelsen eller"

Som en följd härav bör i punkten 2 ordet "tid" bytas ut mot "tidpunkt".

10 §

Andra stycket

I stycket bör inledningsvis anges att beslut enligt 9 § skall överklagas skriftligt. För att få en närmare anknytning till ordlagen i 23 § andra stycket förvaltningslagen bör andra meningen i stycket ersättas av följande: "Skrivelse med överklagandet ges in till polismyndigheten. Den skall ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet."

Vid riksdagsbehandlingen av ett tidigare framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift gjordes vissa uttalanden om bl. a. möjligheten att införa ett system med preklusion som påföljd för brister i processföringen, varvid hänvisades till 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken (TU 1984/85:6 s. 10 och 18). Av utskottets utlåtande framgår att bakgrunden härtill främst var de särskilda förhållanden som då rådde vid Stockholms tingsrätt till följd av den verksamhet som bedrevs av Parkeringsjuridiska föreningen och som enligt vad tingsrätten uppgivit innebar bl. a. att föreningens jurister inte vid ärendenas handläggning hos polismyndigheten utvecklade grunderna för sin talan och redogjorde för omständigheterna.

Vid föredragningen har upplysts att situationen numera lättat väsentligt vid tingsrätten och att föreningen inte längre bedriver någon verksamhet i

ärenden om felparkering. Såvitt är för lagrådet känt råder inte i dag sådana förhållanden att det är nödvändigt att lagstiftningsvägen vidta drastiska åtgärder för att stävja organiserat rättegångsmissbruk.

Den föreslagna regeln om preklusion av möjlighet att i tingsrätten åberopa nya omständigheter och bevis är mycket långtgående. Principen är att det inte finns någon möjlighet att vid ärendets handläggning i tingsrätten tillföra saken något nytt. Och från den huvudregeln får undantag göras endast om det finns synnerliga skäl för det.

Från principiell synpunkt ter det sig betänkligt att på det sättet avskära en part från möjlighet att åberopa nya omständigheter eller bevis när saken väl skall prövas av domstol. Lagrådet anser att vad som i det hänseendet kan godtas är att man med utgångspunkt i att ärendet avgörs av polismyndigheten som första instans efterbildar reglerna i 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken.

Lagrådet föreslår att sista meningen i stycket ges följande lydelse: "Omständigheter eller bevis som inte angetts vid polismyndigheten, får i tingsrätten eller hovrätten åberopas endast om parten gör sannolikt, att han haft giltig ursäkt för sin underlåtenhet att ange omständigheten eller beviset vid polismyndigheten, eller om det av annan särskild anledning bör tillåtas att omständigheten eller beviset åberopas."

Med den föreslagna formuleringen uppnås att även hovrätten vid sin prövning av besvärerna kan avvisa omständighet eller bevis som inte angetts vid polismyndigheten trots att reglerna i 52 kap. rättegångsbalken om handläggning av besvärsmål i hovrätt saknar motsvarighet till 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken (jfr NJA 1975 s. 575).

Tredje–femte styckena

I remissen föreslås att prövningstillstånd införs som en förutsättning för att mål om parkeringsavgifter skall få prövas i hovrätt. Lagrådet har ingen erinran häremot.

De i 10 § upptagna bestämmelserna om prövningstillstånd har utformats efter förebild av dem som gäller för mål om mindre värden. Dessa bestämmelser infördes i 49 kap. rättegångsbalken genom lagen 1987:799 som trädde i kraft den 1 januari 1988. Enligt lagrådets mening bör avvikelser inte göras från förebilden annat än när det är motiverat av de särskilda regler som gäller för handläggningen av mål om parkeringsavgifter.

I 49 kap. 12 § andra stycket RB anges fall då prövningstillstånd inte behövs. Det gäller talan mot beslut som rör någon annan än en part, beslut varigenom tingsrätten ogillat jäv mot en domare, beslut angående utdömande av förelagt vite eller om ansvar för en rättegångsförseelse eller beslut varigenom talan avvisats. Sådana beslut kan enligt hänvisningen i 10 § lagen om felparkeringsavgift till lagen om handläggning av domstolsärenden och bestämmelsen i 9 § sista stycket förstnämnda lag komma i fråga också vid handläggningen av mål om parkeringsavgifter. 10 § bör alltså kompletteras med bestämmelser motsvarande dem i 49 kap. 12 § andra stycket RB. Detsamma gäller tredje stycket i samma paragraf såvitt avser hänvisningen till 54 kap. 11 § andra stycket RB.

Slutligen bör i 10 § införas en bestämmelse motsvarande den i 49 kap. 15 § RB.

10 § tredje–femte styckena bör bilda en ny paragraf, 10 a §, av följande lydelse:

”Talan mot tingsrätts beslut förs genom besvär i hovrätten. Talan får inte prövas av hovrätten om inte hovrätten meddelat parten prövningstillstånd.

Prövningstillstånd behövs inte vid talan mot beslut som rör någon annan än en part, beslut varigenom tingsrätten ogillat jäv mot en domare, beslut angående utdömande av förelagt vite eller om ansvar för en rättegångsförseelse eller beslut varigenom anmälan av bestridande avvisats.

I fråga om meddelade prövningstillstånd skall 54 kap. 11 § andra stycket rättegångsbalken gälla i tillämpliga delar.

Prövningstillstånd får meddelas endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av högre rätt,
2. det finns anledning till ändring i det slut vartill tingsrätten kommit eller
3. det annars finns synnerliga skäl att pröva talan.

Kan talan mot tingsrättens beslut prövas av hovrätten endast om denna meddelat prövningstillstånd, skall tingsrätten i samband med underrättelse om vad som gäller i fråga om fullföljd av talan upplysa parterna om detta och därvid också ange innehållet i närmast föregående stycke.

Mot hovrätts beslut får talan inte föras.”

Lagen om ändring i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering

7 §

I paragrafen bör göras motsvarande ändringar som lagrådet föreslagit i fråga om 4 § lagen om felparkeringsavgift.

